

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

NR. 43 / MARTIE 2015

43

Profilul psihosocial al clasei: sociomatricea și sociograma

| de MARIA-MAGDALENA DORCIOMAN

Cei 7 ani de-acasă, între actual și derizoriu

| de NICOLETA-IONELA DOAMNA ȘI ELENA ISTRATE

Parteneriatul grădiniță-școală: exemple de bune practici

| de ILEANA-MARIA GODICIU

Utilizarea cântecului în ora de limba franceză | de DAN-DUMITRU MOLDOVAN

O țară, o metodă pentru eficientizarea procesului instructiv-educativ

| de ALEXANDRA MIRICIOIU ȘI FLORENTINA RADU

Comunitatea didactică Scientix- profesorii sunt motorul schimbării

| de IRINA VASILESCU

MOOC – o alternativă la cursurile tradiționale | de MONICA CHIFOR

Rolul proiectelor eTwining și a parteneriatelor educaționale în dezvoltarea
personalității elevului | de ALEXEI SLIVCA ȘI OLESEA SLIVCA

Flipped classroom – o introducere și un exemplu de utilizare

| de LILIANA VEZETEU

Cultivarea simțului moral la elevi – exemple de bune practici

| de VIOLETA MIHĂEȘ

Tema pentru acasă, între necesitate și povară | de EMILIA-MARIA CHIRA

Editor: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Online: www.iteach.ro/experientedidactice

Partener: Institutul de Științe ale Educației

Revista "iTeach: Experiențe didactice" își propune să promoveze aspectele practice ale predării, învățării și evaluării școlare prin aducerea în prim plan a experiențelor concrete ale cadrelor didactice. Constituie un canal de comunicare și de informare în cadrul comunității cadrelor didactice înscrise pe platforma iTeach.

Descriere prin cuvinte cheie:

didactică aplicată, practică pedagogică, situații educative, experiențe didactice

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

Cod de identificare ISSN / înregistrarea Bibliotecii Naționale a României:

iTeach: Experiențe didactice (online) = ISSN 2247 – 966X

ISSN – L = 2247 – 966X

EDITOR: **TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație**

www.tehne.ro

REDACȚIA:

Str. Dr. Louis Pasteur 54

București 050536

COLECTIV DE REDACȚIE

dr. Olimpiu ISTRATE (Universitatea din București, Departamentul pentru Formarea Profesorilor)

Oana GHEORGHE (Institutul de Științe ale Educației)

Irina VASILESCU (Școala Nr. 195 București)

dr. Simona VELEA (Institutul de Științe ale Educației)

Alexandra BUNICA (TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație)

Doru ȘTEFĂNESCU (Social IT)

dr. Simona GĂBUREANU (Universitatea Politehnica București, Catedra pentru Pregătirea Personalului Didactic)

dr. Ema FĂCIU (Universitatea "Vasile Alecsandri" din Bacău, Școala doctorală; Casa Corpului Didactic "Grigore Tăbăcaru" Bacău)

E-MAIL: echipa@iteach.ro

PAGINA REVISTEI:

www.iteach.ro/experientedidactice

Profilul psihosocial al clasei: sociomatricea și sociograma

De **Maria-Magdalena Dorcioman**

Plecând de la importanța cunoașterii profilului psihosocial al clasei de elevi în procesul didactic, am prezentat câteva noțiuni teoretice de realizare a sociogramelor, dar și un exemplu practic realizat într-un liceu teoretic, la clasa a X-a, pe un grup format din 10 elevi.

Profilul psihologic nu reprezintă o metodă propriu-zisă de investigare, ci este o metodă de reprezentare grafică a rezultatelor unor măsurători, utilizând diferite probe, pe un subiect sau pe un eșantion de subiecți. Acesta are menirea de a vizualiza performanțele obținute de un individ la un set de probe. Profilul psihologic oferă o imagine globală foarte precisă asupra nivelului de dezvoltare a diferitelor funcții psihice ale individului.

La fel se poate proceda însă și în cazul grupului. Mai întâi este necesară stabilirea acelor particularități ale grupului care urmează a fi măsurate și apoi vizualizate sub forma profilului. Acestea se transformă în întrebări ce vor fi adresate membrilor grupului. Întrebărilor li se atașează o unitate de măsură a acelor proprietăți (de exemplu, o scală de tip Likert).

Metoda oferă informații despre orientarea generală, pozitivă sau negativă, a proprietăților grupului, despre măsura în care fiecare proprietate este dezvoltată în grup, indică atât cauzele probabile ale unei situații de grup, cât și unele efecte ce s-ar putea obține. După colectarea răspunsurilor se realizează sociomatricea și sociograma.

Sociomatricea reprezintă un tabel cu dublă intrare, în care sunt consemnate toate alegerile sau respingerile emise și primite de fiecare.

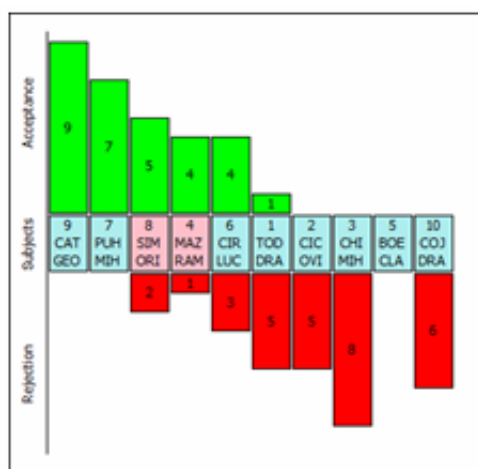
Sociograma reprezintă redarea grafică a relațiilor afectiv-simpatetice dintre membrii grupului. Aceasta poate fi individuală (redă situația relațiilor afective ale unui singur membru al grupului) și colectivă (redă relațiile dintre toți membrii grupului). Sociograma colectivă este uzual redată sub forma unor cercuri concentrice (5), pe care sunt plasați membrii grupului (simbolizați prin cercuri mai mici) în funcție de statutul lor preferențial, relațiile dintre ei fiind reprezentate prin săgeți.

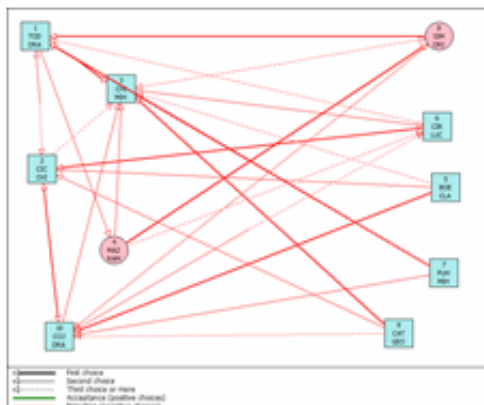
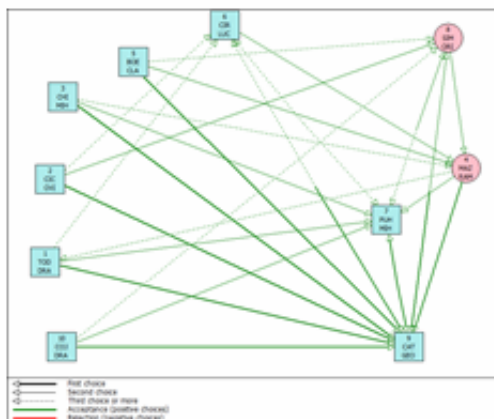
Pe baza datelor oferite de testul sociometric, se pot afla: locul individului în cadrul grupului, expansivitatea sa afectivă (câte alegeri face din grup, în condițiile în care nu este limitat numărul de alegeri), gradul în care preferințele unui subiect sunt cunoscute de ceilalți membri ai grupului (transparența relațiilor), gradul în care un subiect confirmă exact toate alegerile emise de toți ceilalți membri (transpătrunderea relațiilor), disonanța sociometrică (diferența dintre alegerea sociometrică și autopercepția sociometrică), tipurile de relații dintre membrii grupului, reciprocitatea sau unilateralitatea relațiilor, poziția la nivel informal a liderului formal, liderul informal, gradul de centralizare a grupului (în grupurile centralizate, un număr mic de membri sunt preferați de mulți alți membri, în timp ce grupurile descentralizate nu au membri foarte populari), subgrupurile informale (clichi sau biseri cuțe) și relațiile dintre ele,

coeziunea grupului.

De exemplu, un test aplicat elevilor la clasa a X-a, la un liceu teoretic în care s-au folosit două întrebări, una de atragere și alta de respingere (*Dacă ai avea de făcut o temă împreună cu un coleg, pe care l-ai alege?/ Dacă ai avea de făcut o temă cu un coleg, pe care nu l-ai alege?*), va duce la realizarea următoarei sociomatrice, respectiv sociograme:

	Boian C	Crăciun L	Crăciun M	Crisu U	Crăciun G	Crisu U	Macu R	Pău M	Simpson O	Todora U
Boian C			-1	-2	+3	-3	+2		+1	
Crăciun L				-3	+3	-2	+2	+1		-1
Crăciun M		-2			+3	-2		+2	-1	-3
Crisu U		+1	-1		+3	-3			+2	-2
Crăciun G		+1	-3	-2		-1		+3	+2	
Crisu U		-1	-2	-3	+3			+2	+1	
Macu R		-1	-2		+3			+2	-3	+1
Pău M		+1	-1		+3	-2			+2	-3
Simpson O			-1		+3	-2		+2		-3
Todora U		+1	-3	-1	+3		-2	+2		
Alegeri Primite	0/0	4/4	0/0	0/0	9/27	0/0	4/7	7/13	5/8	1/1
Respingeri Primite	0/0	3/4	3/4	5/11	0/0	6/13	1/2	0/0	2/4	5/12
Ispt	0	0	-1/27	-1	2/45	-1/18	0/45	1/18	0/36	-1

Bibliografie: Cristea, D. (2001). *Tratat de psihologie socială*. București: ProTransilvania. Forsyth, D. R. (2010). *Group dynamics* (5th ed.). Belmont: Wadsworth, Cengage Learning. Neculau, A. (2007). *Dinamica grupului și a echipei*. Iași: Polirom. Pennington, D. C. (2002). *The Social Psychology of Behaviour in Small Groups*. Hove: Psychology Press.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/profilul-psihosocial-al-clasei-sociomatricea-si-sociograma>)

Cei 7 ani de-acasă, între actual și derizoriu

De **Nicoleta-Ionela Doamna**

Articolul expune un punct de vedere cu privire la percepția și semnificația celor 7 ani de-acasă și se vrea a fi o dovadă de optimism și pozitivism. La un moment dat, circula o glumă cu celebra Alinutza și m-am tot întrebat de atunci, mamă fiind, cât adevăr se ascunde în ea și dacă reflectă cu adevărat realitatea. Gluma suna cam așa: "De ce n-are Alinutza cei 7 ani de-acasă?/ — Pentru că a început școala la 6." Și, pornind de la această glumă, am început să-mi pun o serie de întrebări.

1. Mai sunt de actualitate cei 7 ani de-acasă?
2. Oare nu cumva îmi cresc prost copilul având în vedere exemplele din jur, modelele pe care mass-media le promovează, exemple de persoane care sunt (din ce în ce mai) lipsite de cei 7 ani de-acasă, dar care sunt prezentate ca oameni de succes?
3. Oare nu îi afectez personalitatea copilului inducându-i un potențial statut de umilit, în încercarea mea de a-l modela după un standard cunoscut și plăcut mie?
4. Nu cumva, încercând să-l fac să fie politicos, altruist, drept, îi ofer cârje copilului meu și nu aripi?
5. Educația de-acasă încetează odata ce copilul începe să meargă la școală?

Inițial, mi-am răspuns că modalitatea aleasă de mine în educarea copilul este cea bună, apoi mi-am spus că sunt subiectivă și umbra îndoielii mi-a pătruns în suflet, dacă maniera aleasă pentru educația copilului nu este cea mai potrivită, dacă îmi transform copilul într-o persoană incapabilă să facă față provocărilor vieții. Off... e tare greu, e foarte greu când trebuie să decizi viitorul celei mai mari fericiri ce ți-a fost dăruită.

Și atunci mi-am zis că trebuie să încerc cu varianta pe care o cunosc cel mai bine, cu cei 7 ani de-acasă, căci oricum alternativa nu sunt în stare s-o aplic, nu sunt în stare s-o transmit copilului meu, pentru că n-am fost nici eu educată în spiritul ei și n-o cunosc, nu sunt în situația de a avea cunoștințele necesare pentru a da sfaturi în acest sens.

Dar ce înseamnă cei 7 ani de-acasă?! Mai există cei 7 ani de-acasă, mai sunt ei de actualitate, având în vedere includerea copiilor în diverse forme educaționale instituționalizate încă de la vârste mult mai fragede? Mai sunt ei potriviți în societatea actuală sau au căzut în derizoriu?

Cred că cei 7 ani de-acasă este o expresie ce nu trebuie tratată mot-à-mot, cei 7 ani de-acasă reprezintă EDUCAȚIA DE-ACASĂ, educația, bunele maniere, regulile morale transmise copilului de către părinții săi.

Familia fiind instituția de bază în toate societățile, fiind celula primordială a societății, matricea pe care se clădește viitorul, rolul acesteia în educația copiilor este imens, iar responsabilitatea pe măsură. Educația de acasă are un rol fundamental în pregătirea copilului pentru viață. Nu este de ajuns să îți îngrijești și să-ți hrănești copilul, este imperios necesar să-i transmiți educația potrivită. El trebuie să vadă în tine modelul faptelor sale bune și al comportamentului său onest, atât față de el, cât și față de cei din jurul său.

Când spunem că un copil are cei 7 ani de acasă né gândim la un copil bine crescut, un copil care știe să spună "bună ziua", să spună "mulțumesc", care cunoaște rolul lui "te rog", un copil capabil să recunoască că a greșit și care știe să spună "scuză-mă", un copil care se comportă cuviincios cu toți cei din jurul său, fie că sunt de vârsta lui sau adulți. Când vorbim despre cei 7 ani de acasă nu trebuie să né gândim la educația pe care copilul o primește de la părinți, la formarea personalității și comportamentului copilului numai până când acesta merge la școală. Școala nu reprezintă granița unde se termină responsabilitatea părinților, ci poate fi cel mult un test. Copilul trebuie să beneficieze "de cei 7 ani de-acasă" și după debutul lui școlar, educația celor 7 ani trebuie să continue tot atât timp cât

copilul este mic.

Bunicul meu avea o vorbă *“copilul trebuie să fie educat atunci când este de-a latul patului, nu când a ajuns de-a lungul patului”*, pentru că așa cum lutul îl modelezi mai bine atunci când este crud, tot așa și copilul îl educi mai bine înainte de a crește “mare”.

Vorbeam mai sus de “educația potrivită”, dar cum stabilești care este aceasta, cum reușești să ajungi la concluzia potrivită atât timp cât nu știi dacă premisa de la care ai plecat este cea corectă? Pur și simplu nu știi. Și aici, dacă aș fi folosit limbajul utilizat în comunicarea pe internet, aș fi pus o față zâmbăreată, o față care nu se vrea a simboliza o resemnare, ci poziția omului care ajuns la o răscruce și neshiind dacă s-o ia la dreapta sau la stânga, ia hotărârea potrivită firii lui, ia hotărârea care se mulează caracterului său și zâmbește nu fatidic, nu resemnat în fața sorții, ci mândru și conștient de hotărârea luată: “Uitați-vă la mine ce mândru is! Dacă cu ce am sunt atât de bun, atunci și pruncul meu va fi bun cu ce am să-i dau eu”. Cu alte cuvinte, trebuie doar să te hotărăști dacă te mândrești cu tine, dacă ești fericit cu tine și dacă răspunsul este pozitiv, înseamnă că deja ai luat decizia referitoare la ceea ce vrei să transmiți copilului tău, în ce fel dorești să-l educi.

Și eu m-am hotărât. Cei 7 ani de-acasă sunt potriviți copilului meu.

Numai viitorul îmi va dovedi dacă am greșit. Până atunci am să-mi educ copilul în spiritul celor 7 ani de-acasă și am să-l înconjur cu multă dragoste. Poate că nu va fi bogat material, poate că nu-l va vedea nimeni la TV și nici nu se va duce la examenele vieții cu elicopterul, dar cu siguranță va fi un OM BUN.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/cei-7-ani-de-acasa-intre-actua-l-si-derizoriu>)

Parteneriatul grădiniță-școală: exemple de bune practici

De **Ileana-Maria Godiciu**

Un sistem național de învățământ este eficient dacă este unitar și încurajează continuitatea între treptele de învățământ, inclusiv între cel preșcolar și primar. O trecere eficientă de la grădiniță la școală se poate realiza printr-o serie de măsuri ce implică, în primul rând, stabilirea unui parteneriat permanent grădiniță-școală: discuții, schimburi de opinii, studierea reciprocă a documentelor oficiale, desfășurarea unor activități comune: jocuri distractive, de mișcare, dramatizări, jocuri

didactice, vizite, activități practice etc.

Denumită și „vârsta de aur a copilăriei”, vârsta preșcolară se caracterizează prin multiple achiziții pe plan intelectual, fizic și comportamental. Odată cu intrarea în grădiniță, copilul vine în contact cu o multitudine de necunoscute, el deschide un cutăr al comorilor, pe care, plin de curiozitate, îl cercetează și și-l însușește. Sub îndrumarea atentă a educatoarei, copilul își satisface curiozitatea prin joc, prin acțiunea directă cu obiectele. În această perioadă are loc dezvoltarea puternică a limbajului, se pun bazele operațiilor gândirii (sinteză, analiză, abstractizare, generalizare, comparație) prin acțiune nemijlocită cu obiectele se dezvoltă memoria, atenția, imaginația și, în același timp, copilul, prin faptul că intră într-o colectivitate, își dezvoltă abilități și atitudini care îi vor fi utile mai târziu, la școală: sentimente de prietenie, respect, atitudinea de cooperare, de apartenență la un grup, spiritul de învingător.

Unul dintre scopurile educației preșcolare, începând mai ales cu nivelul II de vârstă (grupa mare), este pregătirea copilului pentru cea de-a doua treaptă a sistemului național de învățământ, școala primară. Educatoarea planifică activități (în principal jocuri) prin care urmărește formarea și dezvoltarea unor abilități, capacități, cunoștințe utile în clasa I (clasa pregătitoare): recunoașterea și scrierea cifrelor, recunoașterea unor sunete, dezvoltarea motrică-trasarea corectă a unor semne grafice, dezvoltarea atenției, memoriei, limbajului, etc.

Un sistem național de învățământ este eficient dacă este unitar și încurajează continuitatea între treptele de învățământ. H. Wallon spunea: *“Este împotriva naturii să tratăm copilul în mod fragmentar. Cu fiecare perioadă el constituie un ansamblu indisolubil și original. În succesiunea perioadelor, copilul rămâne una și aceeași ființă în curs de metamorfozare.”*

O trecere eficientă de la grădiniță la școală se poate realiza printr-o serie de măsuri ce implică, în primul rând, stabilirea unui parteneriat permanent grădiniță-școală. Colaborarea poate lua mai multe forme:

- colaborarea între cadrele didactice: discuții, schimburi de opinii, studierea reciprocă a documentelor oficiale, analiza componentelor educaționale ale acestor două trepte obiective, conținuturi, strategii didactice;
- desfășurarea unor activități comune grădiniță-școală: jocuri distractive, de mișcare, dramatizări, jocuri didactice, vizite, activități practice etc.

Spre exemplu, se pot desfășura în parteneriat activități precum:

1. Joc didactic-concurs: “Descifrează codul” - preșcolarii vor alcătui propoziții despre obiecte, ființe, fenomene și le vor reprezenta grafic, fără să le pronunțe cu voce tare. Școlarii vor scrie și ei, propria propoziție - prin trasarea de linii, respectând numărul de cuvinte din cea alcătuită de preșcolari. Vor câștiga cei care “ghicesc” propozițiile colegilor;
2. Joc didactic: “Sunete, litere, cuvinte”: copiii denumesc cuvinte care încep cu un anumit sunet, iar elevii le scriu pe tablă.
3. Povestea copiilor - “Eu povestesc, tu scrii!”: preșcolarii le vor dicta elevilor propoziții, iar aceștia le vor scrie pe tablă (în caiete);
4. Joc didactic: “Probleme distractive”: copiii formează câte

2 mulțimi de elemente, indicând cifra corespunzătoare. Elevii vor compune o problemă simplă utilizând mulțimile formate de preșcolari;

5. Activitate practică: "Un dar pentru prieteni" — se poate organiza cu ocazia diferitelor evenimente și sărbători: începutul și sfârșitul anului școlar, ziua prieteniei, ziua copilului, Crăciun, Paște. Elevii și preșcolarii colaborează pentru a confecționa felicitări, mărtișoare, obiecte, pe care și le dăruiesc.

6. Joc didactic interdisciplinar: "Răspunde și scrie": elevii le citesc celor mici întrebările, preșcolarii răspund, iar elevii vor scrie pe tablă răspunsurile acestora. Se pot utiliza metode active precum – diagrama Venn, metoda cubului, metoda exploziei stelare, se vor adresa întrebări din sfera de cunoștințe comune: povești cunoscute, anotimpuri, elemente din natură (plante, animale, păsări);

7. Activitate interdisciplinară: "O poveste în culori"- elevii crează o poveste, iar preșcolarii desenează personajele poveștii, realizând împreună o carte.

8. Vizite la școală – preșcolarii vor observa sala de clasă, cum sunt așezate băncile, conținutul ghiozdanelor, manualele, penarul, tabla, vor intra în contact cu elevii și învățătoarea și se vor familiariza puțin cu orarul și cu regulile clasei. Se pot organiza și vizite ale școlarilor la grădiniță, prilej pentru aceștia de a rememora clipele petrecute aici, de a se recrea împreună cu cei mici, care vor lua contact cu școala fără a ieși din mediul familiar al grădiniței.

9. Alte activități comune grădiniță-școală pot lua forma spectacolelor, a unor dramatizări și scenete.

10. Excursiile și jocurile de mișcare, activități cu un caracter antrenant și distractiv, contribuie și ele la crearea unei punți de legătură între grădiniță și școală.

Planificate să se desfășoare în grupuri eterogene, preșcolari și școlari, aceste activități au rol instructiv- educativ, dezvoltă spiritul de echipă și perseverența, încurajează comunicativitatea și reușesc să construiască o legătură afectivă puternică între copii.

Bibliografie: Păuna, Adriana Camelia. "Rolul jocului în asigurarea continuității între activitatea din grădiniță și cea din școală". Editura Sfântul Ierarh Nicolae, 2010. Wallon, Henri. "Evoluția psihică a copilului". București, E.D.P. 1975.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/parteneriatul-gradinita-scoal-a-exemple-de-bune-practici>)

Utilizarea cântecului în ora de limba franceză

De **Dan-Dumitru Moldovan**

Cântecul este un domeniu vast — există cântece pentru toată lumea, pentru toate sensibilitățile, pentru toate stările sau pentru diverse ocazii: cântece de petrecere, cântece de dragoste, cântece de protest, cântece religioase, imuri, etc. În același timp, cântecul poate juca diferite roluri în activitatea de predare-învățare, după nevoile, interesele și posibilitățile practice ale profesorilor și elevilor. Este perfect posibil de a utiliza un semestru sau chiar un an școlar utilizând cântecul. Există cursuri universitare axate pe utilizarea cântecului, fie în evoluția lui de la trubadurii și menestrelii de la Evul Mediu până la compozitori și interpreți moderni. Ba mai mult, în CECRL, cântecul apare ca și document autentic de învățare a limbilor străine.

Comorile cântecului

Este evident că o bună parte din cei cărora mă adresez aici nu vor fi dornici (inițial, cel puțin) să utilizeze cântecul un semestru sau chiar un an școlar, însă cum am putea noi și elevii noștri să profităm de comorile cântecului, continuând în același timp să predăm materia și totodată elevii să învețe ceea ce ar trebui să învețe?

Cântecele și muzica sunt forme semnificative în comunicarea umană. Melodiile sunt parte foarte importantă a vieții. De exemplu: cântecele de dragoste, cântecele de Crăciun, cântecele religioase, cântece populare, rock, pop sau rap, etc. Cântecele descriu timpul și condițiile în care trăiesc oamenii. Ele sunt, de asemenea, o parte integrantă a culturii.

Utilizarea cântecului la ora de limbă străină oferă multe posibilități de lucru. Există melodii care pot distra, care pot mișca, care pot provoca râsul sau plânsul, în special cele de dragoste, pot exprima o părere, pot să încurajeze sau să calmeze. Este evident că tinerii sunt interesați de diferite genuri de muzică. Pentru ei, piesele exprimă atitudinea lor în viață, legate direct cu modă, freze și coafuri sau stilul de viață. Încă de la început, melodiile ajută elevii să învețe o limbă străină. Socializarea copiilor și tinerilor ajută la schimbarea normelor și valorilor lor. Profesorul trebuie să ia în considerare atunci când pregătește lecțiile că elevii sunt motivați și interesați de actual, de ceea ce se întâmplă acum în societate. Nu vor fi interesați de societatea de secolul trecut.

Uneori repetăm cuvintele unei melodii toată ziua, chiar fără a le înțelege, mai ales dacă melodia este contagioasă, cum s-a întâmplat în ultimul timp cu piesele Indiei (Dernière danse, Tourner dans le vide, S.O.S.), a lui Maître Gims (Bella, J'me tire) sau a lui Stromae (Alors on danse, Papaotai). Elevii ar putea fi tentați să se uite în dicționar și în acest mod ar putea să înceapă să învețe. Cântecul distrează predarea, deoarece majoritatea oamenilor le place să cânte.

Învățare cu cântece franceze, ajută de asemenea la învățarea culturii franceze și la descoperirea francezei vorbite, în toată diversitatea ei. „Prin ascultarea de cântăreți și grupuri populare, este posibil să înțelegi limba de pe stradă fără a fi în Franța, ceea ce este foarte util.” Cântecul și muzica trebuie introdusă la

început la clasă pentru plăcerea de a asculta; de aceea ar trebui obligatoriu ca lecțiile introductive (clasa Pregătitoare pentru L1 sau clasa a V-a pentru L2) să fie însoțite de cântece pentru copii în limba străină predată. O lecție al cărei scop este cântecul poate începe cu ascultarea activă, urmată de activități pentru elevi axate pe temă, personaje, sunete, conducând astfel la înțelegerea generală, urmată de înțelegerea detaliată (cuvinte și expresii sau noțiuni de gramatică). Pentru a merge mai departe, piesa poate provoca activități de exprimare orală sau scrisă, în jurul temei sau poveștii pe care o conține. Cântecul permite o abordare activă a înțelegerii orale.

De ce cântecul în ora de limba franceză ?

Aș spune, de ce nu? Dar cum? Primul lucru de făcut, este să începeți! Și începeți cu începutul! Un prim pas este de a asculta melodia aleasă în mod regulat pe parcursul a două sau trei minute înainte de începerea oficială a orei. Astfel, nu vă veți abate de la etapele planificate oficial și, probabil, obligatorii, și vă puteți aștepta deja la cel puțin două beneficii.

În primul rând, dacă ați ales bine cântecul, este probabil ca elevii să înceapă să iubească orele de limba franceză. Ei se vor detașa încet, dar sigur de mediul non-francez (vorbesc aici de o clasă unde franceza este limbă străină, desigur), și se vor cufunda în limba franceză atât de frumos și aproape inconștient. Le va fi mult mai ușor să „se apuca de lucru”, după aceea, în franceză.

Un al doilea avantaj, mai puțin evident, dar la fel de important este că tu ca și profesor, vei invita în sala de clasă o gamă de voci și de modalități de a vorbi autentic limba franceză. Îi vei pune pe elevi în prezența unei varietăți de intonații, pronunții și chiar accente, diversitate care să reflecte realitatea lumii în care se vorbește limba franceză. De asemenea, le vei forma elevilor competențe receptivă, chiar dacă, inițial, vor spune că nu înțeleg nimic. A nu înțelege prima ascultare a unei melodii, nu e prea surprinzător. Cu siguranță au experimentat și în limba maternă acest lucru. Aceasta nu este o situație care trebuie evitată cu orice preț, ci mai degrabă, de a o exploata. Este clar că tinerii din întreaga lume care ascultă muzică americană sau în limba engleză nu înțeleg totul de la început, dar mulți dintre ei au învățat limba engleză mai mult din cântece de cât de la școală! Cântecul traversează frontierele naționale, el sare peste barierele de limbă. Nu mică mi-a fost uimirea să aud tineri japonezi sau americani cântând Dragostea din tei, a băieților de la O-zone.

Utilizați, așadar, lipsa de înțelegere! *„Dacă ați ales bine piesele, dacă muzica și vocea sunt în așa măsură încât rămâi cu urechea agățată de câști și îți trezește sensibilitatea, asta te va face să vrei, nu doar să auzi, ci și să ascuți.”* Dacă melodia are într-adevăr ceva de transmis, cei care vor asculta vor fi și sensibilizați!

Exerciții de ascultare

Cântecul poate servi, în primul rând, ascultări active și exercițiilor de înțelegere. Aceasta le oferă elevilor voci și modalități de a vorbi variat și autentic și totodată le rafinează capacitatea lor de a înțelege limba franceză, așa cum este ea, limba vorbită în afara sălii de clasă. Fiecare cântec este un document autentic de limbă și cultură care nu a fost creat special pentru utilizarea lui de către un elev străin. Acesta oferă o intrare în limba franceză și tot ceea ce aceasta oferă: un mod

de a fi, de a simți, de a (se) vedea, de a reacționa cu lumea întreagă. Acesta vă permite să introduceți într-o anumită măsură, ceea ce înseamnă să fii francez (sau quebechez, sau belgian sau african) în zilele noastre. Și asta nu e un lucru mic!

Cel mai simplu exercițiu este ascultarea colectivă a unei melodii, în primul rând fără text. Îi putem chiar întreba pe elevi să închidă ochii și să încerce să recepționeze toată melodia, precum și să descopere despre ce este vorba în general. Chiar și atunci când cuvintele nu sunt înțelese în detaliu, elevii pot avea deja o idee despre subiect, despre tonul ei sau despre emoția piesei. Comunicarea poate avea loc, chiar dacă nu depinde de cuvinte numai, dar îi va face să dorească să înțeleagă mai precis aceste cuvinte.

Pentru a facilita și ghida ascultarea, putem să le oferim unele indicații sau sarcini precise. Putem solicita, fie întregii clase fie unor grupuri separate, să acorde o atenție deosebită la anumite elemente ale cântecului: vocea, expresivitate interpretării, instrumentele care însoțesc vocea, orchestrarea, rima, repetarea unor cuvinte sau fraze, accentul anumitor cuvinte, etc. E bine să orientăm încă de la prima ascultare elevii, în funcție de operațiunea pe care intenționăm să o întreprindă elevii în minutele următoare. O modalitate de a face acest lucru este de a oferi elevilor o „grilă” de ascultare, cerându-le să identifice și să rețină, de exemplu, anumite caracteristici lingvistice: verbe la timpul trecut, sau imperativele sau expresii temporale (hier, demain).

Punerea în comun a acestor observații dă deja o primă impresie. Îi putem întreba, de exemplu: cine cântă? un bărbat? o femeie? tânăr sau matur? Cum pare a fi tonul? trist, fericit, agresiv, violent, nostalgic, ironic? Cui se adresează piesa? unei anumite persoane, unui grup? fiecărei persoane în parte? Spune piesa vreo poveste? Ce se întâmplă? Care sunt personajele? Acest joc de întrebări poate continua atât cât este nevoie pentru a ajunge la înțelegerea globală a cântecului.

Apoi, dacă unele întrebări nu și-au găsit răspunsul anterior, pot ghida la cea de-a doua ascultare, care să urmărească să stabilească textul exact. Pentru a restabili textul, reluăm melodia de la început, bucată cu bucată și se poate fie oral, fie în scris pe tablă sau în caiete de către întreaga clasă, să se descopere lacunele anterioare. Unele pasaje sau cuvinte nu vor fi înțelese chiar două, trei ascultări succesive: este bine pentru a evita irosirea timpului, să scriem, în prealabil, cuvintele cu siguranță necunoscute elevilor; acest lucru le va facilita accesul spre înțelegerea detaliată a cântecului.

Profesorul poate facilita înțelegerea piesei, mimând acțiunile sau sentimentele exprimate (recomandat în special la clasele debutante). Ca orice profesor care predă limba în mod direct și activ, este un pic comic însă acest joc nu trebuie să pară prea greu pentru el. Acesta poate chiar să le ceară elevilor să-l imite, ceea ce va facilita nu doar înțelegerea, ci și învățarea piesei. Astfel, micuții din clasa pregătitoare de la Blandiana au învățat că alouette este o ciocârlie, dar și părțile corpului, întrucât atunci când cântam alături de ei am și gesticulat și involuntar au învățat și părțile corpului. Așadar, metoda „gestuală” se dovedește a fi eficace. Cu cât introducem mai multe elemente în procesul de învățare — creier, sentiment, corp, sentimente, emoții — cu atât acest proces de învățare va fi mai eficient și mai durabil.

Oricum, ori de câte ori un set de cuvinte a fost înțeles de către un elev, este bine să le repetăm în cor, de către toată lumea. Pe de o parte, aceasta îi împiedică pe cei care au mai multe dificultăți în a înțelege cuvintele să rămână inactiv; pe de altă parte, aceasta facilitează pentru toată lumea învățarea activă a cântecului și, evident, oferă elevilor oportunitatea de a imita și asimila limbi și moduri de a vorbi autentic.

Cântecul și pronunțarea

Pentru elevii debutanți, pronunția și ritmul frazei sunt foarte importante. Ascultând și reproducând cuvintele, ei se obișnuiesc treptat cu pronunțarea cuvintelor unei limbi străine. De exemplu, pentru a-i obișnui cu r-ul specific Franței, le-am cântat elevilor *Compère Guilleri*, cântec unde, surpriză!!!, apare r-ul specific de nu mai puțin de 79 de ori, cum au descoperit elevii clasei pregătitoare. Cântecurile, de asemenea, furnizează o mulțime de „cuvinte-cheie” care sunt utile în limbajul de zi cu zi.

Practica sistematică a pronunției, este inevitabilă, deoarece erorile de pronunție pot împiedica comunicarea. Elevii învață treptat sistemul fonologic și diferențele dintre română și franceză: consoanele finale, intonația, legăturile dintre cuvinte, vocalele nazale, etc. Profesorul trebuie să îi împuternicească pe elevi să-și descopere singuri propriile probleme și să corecteze greșelile lor.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/utilizarea-cantecului-in-ora-d-e-limba-franceza>)

O țară, o metodă pentru eficientizarea procesului instructiv-educativ

De **Alexandra Miricioiu**

În vederea modernizării învățământului, captării atenției elevilor și dezvoltării acelor capacități necesare autoeducației, creșterii prestigiului personal și a stimei de sine, se impune folosirea cu prioritate a metodelor cu caracter mobilizator, activ, care să mărească potențialul intelectual al elevilor prin angajarea lor la un efort personal în actul învățării. În rândurile următoare am propus un set de metode interactive și o strategie de folosire a acestora. Acestea se bazează pe cooperare și activitate în echipă în fiecare oră de curs.

Pentru realizarea dezideratelor învățământului modern, nu este vorba numai de utilizarea unor metode „noi”, ci și de utilizarea în manieră modernă a tuturor metodelor de învățământ. Astfel că metoda modernă de învățământ reprezintă acea componentă a procesului de învățământ care presupune schimbarea de mentalitate și de abilități din partea educatorului. Metoda de

învățământ reprezintă acea componentă care se transferă în instrument de învățare, cale de învățare pentru elev. „Mediul educă, școala învață”, afirma Dewey.

Electric (Irlanda) Jucătorii formează două grupuri și stau față în față. Se propune o temă – exemplu: capitale europene. Profesorul, pentru început, este coordonatorul jocului. Acesta spune nume de localități. Atunci când numește o capitală europeană, toți elevii din primul grup trebuie să ridice mâinile, ținându-se de mână cu vecinii, și să rostescă cuvântul „electric”. Se continuă așa până i se oferă 3 – 4 șanse de răspuns fiecărei echipe. Sarcinile se pot complica pe parcursul activității. Sugestii pentru folosirea metodei: Părțile de vorbire/Grupurile din care facem parte/Terminologia specifică matematicii/Ortogramele/Forme majore de relief etc. Această metodă se folosește cu ușurință, mai ales în momentul de reflecție, în cadrul tuturor orelor de curs. Este mult mai eficientă atunci când elevii devin coordonatori de joc.

A trăi cărțile prin toate simțurile (Germania) Coordonatorul alege o carte și pregătește o ladă cu obiecte adecvate conținutului cărții. Copiii sunt legați la ochi și sunt invitați să pipăie, pe rând, obiectele din ladă. În grup, se poartă discuții despre ce au simțit când au atins obiectele, se încearcă recunoașterea acestora și intuirea conținutului cărții ce urmează a fi citite. Elevii citesc textul. La finalul lecturii, învățătorul prezintă elevilor obiectele din ladă. Obiectele sunt date din mână în mână pentru a fi observate de elevi. Sugestii pentru folosirea metodei: Limba și literatura română – ora de lectură (cls. a III-a) — Textul narativ (text suport: „Domnișoara Poimăine și joaca de-a Timpul”, de A.Rosetti)/ Geografie — Forme majore de relief (captare a atenției) etc.

Schimbăm locul! (Turcia) Participanții sunt așezați în cerc, pe scaune. O persoană este în mijlocul cercului. Când acesta spune: Schimbă locul ...dacă-ți place anotimpul vara!(exemplu), cei cărora le place anotimpul vara, se ridică și ocupă un alt scaun. Cine rămâne în picioare, este noul coordonator al jocului, cel care va emite următoarea situație. Variante pentru folosirea metodei: ședințe cu părinții sau alte activități comune cu aceștia etc.

Olimpiada lecturii (Marea Britanie) Se prezintă elevilor o hartă cu șase obstacole (fiecare obstacol reprezintă o nouă carte de citit, fiind liberi să o citească pe oricare). Se parcurge traseul impus de hartă. După parcurgerea fiecărui obstacol, trebuie să poarte o discuție cu bibliotecarul școlii/învățătorul clasei și să prezinte pe scurt conținutul cărții. La finalul traseului elevii sunt răsplătiți cu mici cadouri (creioane, brelocuri, ecusoane, diplome). Programul trebuie parcurs în maxim 6 săptămâni. Sugestii pentru folosirea metodei: Proiectul de lectură „Îmi place să citesc”, ca activitate semestrială etc.

S.R.S.R. (România) Elevii sunt împărțiți pe grupe. Se pun la dispoziția acestora mai multe imagini. Se propune copiilor să aleagă câte una (STOP!). Se reflectează asupra mesajului transmis de imaginea aleasă, din punctul de vedere al mesajului pe care-l transmite textul suport folosit/conținutul ales (REFLECTEAZĂ!). Se notează pe postituri cel puțin două idei din partea fiecărui copil (SCRIE!). Se prezintă individual ideile, în cadrul fiecărui grup (RAPORTEAZĂ!). Se îmbină într-o frază toate ideile emise în cadrul unui grup – mesajul textului și se prezintă într-un mod cât mai original, atractiv (ex.: afiș, bandă

desenată, cântec etc.). Sugestii pentru folosirea metodei: Limba și literatura română/Educație civică/Istorie

Degete dibace! (Germania) Se printează, laminează și decupează sub forma pieselor de puzzle coperti de cărți ce urmează a fi prezentate și propuse pentru lectură. Se împarte colectivul clasei în grupuri de 4-5 elevi. Se compun puzzle-urile și se obțin coperti de carte. Învățătorul prezintă cărțile elevilor și propune citirea uneia dintre acestea (la alegere). Sugestii pentru folosirea metodei: Proiectului de lectură „Îmi place să citesc”, ca activitate lunară/Limba și literatura română — Părți de vorbire/Părți de propoziție (adaptată)/ Istorie — Dacii și romanii (adaptată) etc.

Strategie de folosire a metodelor Pentru a-i implica și mai mult pe elevii în actul învățării, ne-am gândit la o strategie de folosire a metodelor. Poate fi intitulată: “Roata jocurilor”/ “Roata învățării” sau orice nume aleg elevii. Mod de folosire: în ziua precedentă folosirii metodei, un elev învârtă roata; metoda la care se oprește acul este cea pe care o va folosi învățătorul la predarea-învățarea-evaluare conținuturilor din ziua următoare (adaptată cel puțin la o disciplină); surpriză = ex.: învățătorul va invita părinții la o activitate la clasă, organizarea unei drumeții, toată clasa iese în pauză și se vor juca împreună cu învățătorul; noutate = învățătorul trebuie să prezinte elevilor cel puțin o metodă nouă; faliment = nu se utilizează nicio metodă; jocker = elevii pot alege ce metodă doresc, surpriză, noutatea sau falimentul. După o perioadă de folosire a acestei strategii, învățătorul îi poate sprijini pe elevi să susțină o secvență de învățare, bazându-se pe o metodă aleasă.

Metodele didactice interactive expuse au fost preluate din activități formale și informale la care am participat. Dintre acestea menționăm: Interacting in Dublin, Teaching and learning using games and drama activities, Sustaining Development in Early School Education – SUSTAIN, Facilitator pentru învățarea permanentă în școală – o nouă calificare didactică pentru o școală care învață!

În urma aplicării acestor metode la clasă, am constatat o îmbunătățire a procesului instructiv-educativ, atât în ceea ce privește rezultatele obținute de elevi, aceștia fiind mult mai motivați să învețe, cât și sub aspectul formării personalității acestora.

Surse bibliografice: Cousins, E., Hirtenstein, D. (2011). Suport de curs — Interacting in Dublin, Teaching and learning using games and drama activities. Proiect Multilateral Comenius (2013). Suport de curs – Sustaining Development in Early School Education – SUSTAIN Proiect POSDRU (2014). Suport de curs – Facilitator pentru învățarea permanentă în școală – o nouă calificare didactică pentru o școală care învață! Resursă online: Portalul pentru promovarea lecturii <http://www.goethe.de/ins/gr/lp/prj/lef/lre/roindex.htm>

(Articolul se regăsește în formă integrală și în revista Editurii Paralela 45, sub titlul “De prin lume adunate...”.)

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experientedidactice/o-tara-o-metoda-pentru-eficientizarea-procesului-instructiv-educativ>)

Comunitatea didactică Scientix- profesorii sunt motorul schimbării

De **Irina Vasilescu**

Proiectul European Scientix (www.scientix.eu) promovează și sprijină colaborarea la nivel european în rândul cadrelor didactice STEM (știință, tehnologie, inginerie și matematică), cercetătorilor în educație, factorilor de decizie politică și al altor profesioniști STEM.

În prima etapă (2009–2012), Scientix a construit un portal on-line (www.scientix.eu), care să colecteze și să prezinte proiectele europene de învățământ STEM și rezultatele acestora, și a organizat mai multe ateliere dedicate cadrelor didactice. Principalul eveniment organizat a fost conferința Scientix, care a avut loc în mai 2011, la Bruxelles.

Scopul celei de a doua faze (2013 — 2015) este de a extinde acțiunea la nivel național. Prin intermediul rețelei punctelor naționale de contact (PNC), Scientix își propune să ajungă la comunitățile naționale de profesori, precum și să contribuie la dezvoltarea de strategii naționale pentru promovarea la scară mai largă a abordărilor inovatoare, bazate pe investigare, în educația matematică și științifică

Principalii actori ai Scientix sunt profesorii, cercetătorii și managerii de proiect în educația STEM, precum și factorii de decizie politică. Fiecare dintre aceste grupuri poate beneficia de activități și evenimente Scientix.

Astfel, cercetătorii și factorii de decizie politică pot:

- găsi profesori și școli pentru a colabora în proiecte STEM
- prezenta proiectele lor în biblioteca de proiecte Scientix
- posta materiale de predare și învățare la secțiunea de resurse a Scientix
- organiza un webinar sau o întâlnire on-line, folosind sala de conferințe on-line a Scientix.

Scientix oferă o gamă largă de instrumente și servicii pentru profesorii de științe și matematică, de la facilitarea colaborării europene și până la dezvoltarea profesională și accesul la resurse educaționale deschise. La rândul lor, profesorii de matematică și științe pot:

- găsi noi resurse educaționale în secțiunea de resurse a Scientix
- obține traducerea gratuită a resurselor de învățare, prin serviciul de traducere la cerere al Scientix
- descoperi proiecte europene de educație STEM în care să se

implice

- participa la cursuri on-line și ateliere naționale și europene dedicate profesorilor
- lua parte la Comunitățile de Practică Scientix.

Profesorii pot contacta ambasadori sau ambasadori adjuncți Scientix în țara lor, care îi pot sfătui cum să se implice în colaborare europeană în domeniul STEM și cum să beneficieze de ceea ce oferă Scientix. Ambasadorii și ambasadori adjuncți pot prezenta, de asemenea Scientix în școli sau ca parte a unui eveniment. Iată, în continuare, câteva dintre aceste instrumente și servicii.

1. Proiecte europene vizând educația științifică

Secțiunea de proiecte a portalului Scientix (www.scientix.eu) prezintă proiecte educaționale europene de știință, matematică și tehnologie care sunt finanțate fie de către Comisia Europeană, sau de către alte entități publice. Se poate efectua o căutare avansată după subiect, grupul țintă, data începerii proiectului sau țările participante. Toate informațiile legate de proiect sunt disponibile în opt limbi: engleză, franceză, germană, italiană, poloneză, română, olandeză și spaniolă.

Informațiile despre fiecare proiect sunt împărțite în trei pagini. Prima pagină, de prezentare a proiectului oferă o descriere generală a obiectivelor proiectului, informații despre parteneri, grupurile țintă, subiecte etc. Aceste informații sunt deosebit de relevante pentru factorii de decizie, sau pentru oricine vrea o idee rapidă despre proiect. În secțiunea de cercetare a proiectului, cercetătorii și factorii de decizie pot găsi rapoarte, studii de caz și proiecte legate de domeniul lor de activitate, în timp ce managerii de proiect pot fi interesați de rezultatele și rapoartele proiectelor europene în domeniul matematicii și științelor.

Pe o a treia pagină, informațiile pentru profesori asupra proiectului includ date generale despre metodologia și strategiile didactice ale proiectului, precum și link-uri către materialele didactice și alte resurse de învățare dezvoltate în proiect, în cazul în care acestea au fost puse la dispoziție pe portalul Scientix. În această secțiune, profesorii vor găsi resurse pentru a stimula interesul elevilor pentru știință și pot solicita traducerea materialor didactice în oricare din cele 23 de limbi ale Uniunii Europene.

2. Cursurile de formare

Proiectul Scientix oferă cadrelor didactice șansa de a participa la cursuri de formare găzduite pe platforma Moodle din cadrul portalului sau la ateliere de lucru față în față. Cursurile de pe platforma Moodle sunt utile cadrelor didactice, ele abordând teme din domeniul STEM, utilizarea suitei de programe Office sau a instrumentelor Web, crearea unui curs Moodle propriu, modul de a utiliza eficient instrumentele Google, sau cum se pot „condimenta” lecțiile de matematică. Platforma Moodle Scientix oferă posibilitatea de formare on-line, prin cursuri pentru cadrele didactice interesate în îmbunătățirea competențelor lor, oferind acestora ocazia de a învăța să folosească instrumente care pot aduce o nouă dimensiune pentru lecțiile lor de matematică sau științe, de a-și aprofunda cunoștințele pe teme specifice, sau chiar de a urma un curs introductiv pe un subiect cu totul nou. Puteți alege un curs care va interesa la adresa

<http://moodle.scientix.eu/>.

Atelierele de lucru față în față se organizează la sediul EUN în sala de clasă a viitorului (FCL – Future Classroom Lab). Cheltuielile de participare ale cadrelor didactice la aceste ateliere de lucru sunt suportate de Scientix. Profesorii români pot aplica pentru a participa la aceste ateliere de lucru. Ultimul atelier avut loc la în februarie 2015.

3. Comunități de practică

Comunitățile de Practică Scientix (CoP) includ un forum on-line moderat și condus de un expert desemnat, în care profesorii STEM pot discuta pe teme legate de știință și tehnologie.

În acest spațiu veți găsi o prezentare de bază a subiectului abordat, asociată cu o serie de resurse utile ca linii directoare pentru subiect. Participanții vor găsi o serie de întrebări deschise pe baza cărora vor putea să se informeze și să discute.

Obiectivul CoP este de a lăsa participanții se angajeze și să discute unii cu alții pe acele teme de care sunt cei mai interesați, pentru a formula o serie de idei sau concluzii finale. Cea mai recentă comunitate de practică a avut ca temă dimensiunea de gen în educația STEM și s-a desfășurat în perioada 16-27 februarie 2015.

4. Conferințele Scientix

Cea de-a doua conferință Scientix a avut loc în perioada 24-26 octombrie 2014, la Bruxelles, în Belgia. Peste 600 de participanți, din 43 de țări, s-au reunit și au discutat pe teme de inovație în sfera cercetării, politicii și practicii predării disciplinelor STEM. Programul a cuprins 70 de prelegeri, 14 ateliere, 7 mese rotunde și 25 de standuri expoziționale.

Atracția principală a conferinței au constituit-o cele trei prelegeri susținute de prof. José Mariano Gago, fost ministru al științei, tehnologiei, societății informaționale și învățământului superior din Portugalia, Ewald Breunese, director în domeniul tranziției energetice la Shell Olanda, și Amber Gell, cercetător în domeniul rachetelor și inginer în sfera sistemelor spațiale la Lockheed Martin și NASA.

Prezentările și discuțiile din cadrul conferinței au fost sintetizate de Marc Durando, director executiv al European Schoolnet, care a evidențiat rolul profesorilor de vectori ai schimbării în educația STEM.

Cu ocazia conferinței au fost lansate și publicația Scientix, videoclipul Scientix și premiile „Resursele Scientix”.

5. Sala de conferințe online

Scientix își propune să faciliteze activitatea diverselor proiecte din domeniul educației științifice, finanțate cu fonduri publice. În acest sens, Scientix oferă proiectelor posibilitatea de a folosi „sala de conferințe online”. Proiectele din arhiva Scientix pot solicita programarea unei întâlniri online, a unui seminar, atelier de lucru online etc. de până la 200 de participanți.

6. Instrumentul de corelare Scientix

Scientix a lansat de curând un nou serviciu, în scopul de a pune în legătură proiectele axate pe educația STEM cu profesorii de științe din Europa. Noul instrument de corelare Scientix permite proiectelor STEM să caute și să contacteze membri ai comunității

Scientix: profesori și alți specialiști în educația științifică.

Instrumentul are, în primul rând, rol de a facilita contactul dintre profesorii de științe și proiectele din sfera educației științifice. Coordonatorii de proiecte au ocazia să-i contacteze direct pe membrii comunității Scientix. Dacă sunteți coordonator de proiect sau cercetător și căutați profesori de științe cu care să colaborați în cadrul proiectului dumneavoastră de știință, puteți căuta în repertoriul de profiluri publice Scientix, în funcție de profesia dorită (profesor de gimnaziu, liceu, director etc.), țară sau competențe, urmând să contactați apoi membrii selectați.

Accesați www.scientix.eu/web/guest/community/contact-teachers și faceți o probă. Profesorii care doresc să fie contactați de proiectele STEM se pot abona la acest serviciu.

7. Premiile Scientix pentru cele mai bune resurse didactice din domeniul STEM

Scientix a lansat premiile omonime, dedicate resurselor didactice aferente disciplinelor STEM. Cele mai bune materiale pentru profesori și pentru elevi, precum și rapoartele de cercetare și politici STEM din arhiva Scientix vor fi recompensate în cadrul a șapte concursuri organizate la intervale de câte două luni. Prima serie de câștigători a fost deja anunțată în cadrul Conferinței Europene Scientix de anul trecut.

Obiectivul acestor premii este de a încuraja proiectele din domeniul disciplinelor STEM să-și publice materialele în arhiva Scientix și de a facilita diseminarea și însușirea materialelor de predare-învățare inovatoare de către profesori.

Vor fi eligibile toate resursele din arhiva Scientix adăugate în perioada de timp alocată fiecărei runde a concursului. Câștigătorii vor fi selectați de către un juriu de specialiști, din componența căruia vor face parte ambasadorii și ambasadorii-adjuncți Scientix, precum și experți în educație STEM independenți.

În cadrul fiecărei runde vor fi desemnați până la patru câștigători: cel mai bun material de predare, cel mai bun material de învățare și cel mai bun raport (politici recomandate, studii de cercetare etc.). Resursele premiate vor fi promovate pe site-ul Scientix și vor evidențiate în buletinele informative și la evenimentele Scientix.

7. Concluzii

Scientix este mult mai mult decât un portal sau o pagină web. Pentru a beneficia de avantajele acestei comunități didactice, înregistrați-vă ca utilizator, abonați-vă la publicația sa bilunară, luați parte la discuții, cursuri, răsfoiți secțiunile de proiecte și resurse și intrați în contact cu alte cadre didactice cu preocupări asemănătoare! Urmăriți și blogul românesc al comunității Scientix, la adresa <http://scientix-romania.blogspot.ro/>

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/comunitatea-didactica-scientix>)

MOOC – o alternativă la cursurile tradiționale

De **Monica Chifor**

MOOC (abreviere de la Massive Open Online Course) reprezintă un curs online menit să asigure participare nelimitată și acces deschis prin intermediul web-ului. Spre deosebire de formele tradiționale de predare din învățământul superior cum ar fi prelegerile și lectoratele, multe MOOCs oferă forumuri interactive, sprijinind astfel interacțiunile de idei și principii între studenți și profesori.

Deși a existat acces la cursuri online gratis pe internet de ani de zile, calitatea și cantitatea cursurilor s-a schimbat mult. Accesul la cursurile gratuite a permis doritorilor să obțină un nivel de educație pe care mulți doar și-l imaginau în trecut. Acest lucru a schimbat fața procesului de învățare. Mulți cursanți de pe întreg cuprinsul globului au astfel ocazia și posibilitatea de a studia și de a dobândi niște competențe care să-i ajute pe piața muncii, fără să plătească taxe de școlarizare sau să obțină o diploma de licență. Universități prestigioase cum ar fi Harvard sau MIT oferă astfel de cursuri, dar și posibilitatea obținerii unui certificat de absolvire la finalul lor. Avantajul constă în faptul că acestea pot fi parcurse individual, în timpul liber, în funcție de disponibilitatea fiecăruia. Singura condiție este aceea de a exista o conexiune la Internet.

Opțiunile pentru cursuri online există în special din partea celor care nu caută neapărat recunoaștere academică, ci doar o nevoie de a-și satisface anumite curiozități personale legate de niște domenii punctuale. Coursera și edX, un consorțiu nonprofit condus de Harvard și MIT, au până la 13 milioane de utilizatori și în jur de 1200 de cursuri. EdX oferă în jur de 100 de cursuri din 29 instituții de pe tot cuprinsul globului. În anul 2014, mai mult de 900 de cursuri MOOC erau oferite de universități și colegii americane. În Asia (China, India, Coreea și Japonia) există de asemenea instituții de învățământ superior care oferă astfel de cursuri. În Europa, există platforme cum ar fi FutureLearn (în parteneriat cu Consiliul Britanic), iversity (din Germania), OpenupEd (în colaborare cu Uniunea Europeană).

Multe dintre cursurile MOOC se bazează pe munca în pereche și pe grupe cât și pe feedback-ul automat prin evaluări online standardizate și obiective. Avantajul enorm al cursurilor MOOC este acela că livrează cunoștințe online oricărei persoane doritoare, fără limită de frecvență. În general, pentru aprcurgerea cu succes a unui curs, sunt necesare alocarea a patru ore pe săptămână. Cursanții care îndeplinesc criteriile minime de participare primesc certificate. Cei care finalizează evaluările online în plus față de cerințele de participare minima primesc certificate de competență.

În materie de practice pedagogice există cursuri oferite de

Coursera, Open Learning, Box Hill Institute, Miriadax, Canvas Network sau Future Learn.

Pe scurt, cursurile MOOC:

- sunt cursuri online menite să acopere un număr mare de participanți
- pot fi accesate de oricine atât timp cât există o conexiune la internet
- sunt deschise oricărei persoane, fără examen de admitere
- oferă experiența unui curs online de calitate, gratuit
- pot fi parcurse oricând, oriunde și în orice ritm se dorește.

Cadrele didactice care doresc să acceseze cursuri de formare în domeniul educațional pot încerca următoarele linkuri (menționez faptul că nu toate oferă certificate de participare, de aceea trebuie verificat acest aspect înainte de a începe orice fel de demers):

<https://www.coursera.org/course/virtualassessment> —

Performance Assessment in the Virtual Classroom

Returning graded homework, responding to parents, attending grade-level meetings, writing letters of recommendation, eating your own lunch... In an environment where even using the bathroom requires advanced planning, organization is the key. This course provides insights, templates and exercises designed to get every teacher organized. This course is designed for classroom teachers who juggle time-sensitive tasks and often-exhausting teaching schedules. With an eye toward long-term sustainability, The Together Teacher examines the purpose for planning ahead, provides tools for tracking time commitments, deadlines and tasks, and helps teachers develop a personal organization system that interacts with their day-by-day practices.

<https://www.openlearning.com/courses/moocmooc> — **Scaling up Excellence — How to run a world class MOOC**

(OpenLearning) *In this course you will learn to create your first MOOC, to design it and to make it an effective and successful course.*

<http://mooc.bhtafe.edu.au/course/> - **Intro to eLearning Design**

(BHI) *This short course includes: an overview of eLearning course design principles, an explanation of one of the popular learning design modes - ADDIE, an introduction to the process and some of the skills needed to design eLearning resources using this model.*

<https://www.coursera.org/course/tinkering> — **Tinkering Fundamentals: A Constructionist Approach to STEM Learning**

Tinkering activities provide a powerful way to inspire students' interest, engagement, and understanding in science. The Tinkering Fundamentals course will help educators and enthusiasts develop a practice of tinkering and making. This course will focus on key design elements of high-quality, science-rich tinkering activities, effective facilitation strategies and environmental organization. We see tinkering as a serious endeavor — one that is generalizable across content and especially good at interweaving disciplines in a way that leads to complex projects and individualized learning opportunities.

<https://www.coursera.org/course/atc21s> — **Assessment and Teaching of 21st Century Skills** *Learn about ways to assess*

and teach new and emerging 21st century skills: we cover the nature of these skills, alternative methods of assessment, interpretation and reporting of assessments, and their implications for teaching.

- <http://www.mooc-list.com>
- <http://cursuri-online.ro/moocs-massive-open-online-courses>

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/mooc-o-alternativa-la-cursurile-e-traditionale>)

Rolul proiectelor eTwining și a parteneriatelor educaționale în dezvoltarea personalității elevului

De **Alexei Slivca**

Societatea de azi este una în continuă mișcare, determinată în mare parte de progresul tehnico-științific. La nivel global au loc schimbări în toate domeniile, inclusiv în procesul educațional. În aceste condiții, școala are misiunea să se adapteze acestor schimbări, pentru a putea face față volumului imens de informație prin flexibilitate și deschidere la tot ce este »nou«. Un rol important în acest proces îl are profesorul, care ar trebui să creeze în clasă un mediu favorabil de învățare tuturor elevilor, în același timp fiind și unul atractiv din punct de vedere informațional pentru elev. Astăzi, elevul este o parte componentă a schimbărilor din societate care tinde să ia parte la acestea, implicându-se activ în procesul de perfecționare a sistemului educațional, participând la luarea deciziilor.

Cadrele didactice nu mai sunt (și nu ar trebui să fie) pentru elev principală sursă de informație. Locul acestora, treptat este luat de Internet, care pentru ei reprezintă sursa continuă și nepuizabilă de date pe care le folosește atât în pregătirea temelor de acasă, cât și în comunicarea cu semenii.

Pentru a putea face față « realității » și a surselor enorme de informație, profesorul utilizează activ în procesul de predare-învățare noile tehnologii și resursele online. Drept consecință, sunt atinse obiectivele curriculare, elevul fiind pus în situația de a-și manifesta ideile prin mijloacele care acesta le consideră captivante pentru el. Un rol important în tot acest proces îl ocupă proiectele și parteneriatele educaționale, care folosite corect permit elevilor să se implice activ în procesul educațional utilizând acele modalități de prezentare care le dezvoltă gândirea critică și le formează abilități.

Proiectele eTwining reprezintă o colaborare educațională fiind

bazate pe noile tehnologii informaționale și calculatorul. Acestea, sunt realizate pe portalul eTwining, o platformă gratuită pentru profesorii și elevii din Europa în care sunt implicate peste 130 mii de școli și 250 mii cadre didactice. Participarea elevilor în cadrul acestor proiecte este una activă, bazată pe cunoașterea diferitor aspecte-lingvistice, culturale ale semenilor lor din alte colțuri ale Europei. În cadrul proiectelor, cadrele didactice au posibilitate de a folosi metode și tehnologii netradiționale cum ar fi conferințele video, blogurile, paginile wiki. Ele oferă elevilor participarea într-un proces de învățare online, bazat pe comunicare, cunoaștere și cercetare.

Implicarea elevilor mei în proiectele eTwining - „À la decouverte de ma ville européenne”, „В школе и после уроков”, „Loving Languages”, „Mes amis européens!”, au contribuit la:

- stimularea potențialului creativ și încurajarea utilizării calculatorului în alte scopuri decât cele de comunicare pe rețelele de socializare.
- utilizarea noilor tehnologii și multimedia în procesul de educație interculturală.
- dezvoltarea capacităților de exprimare într-o limbă de circulație europeană/internațională.

Proiectele eTwining permit elevilor de a se implica anume acolo unde acesta manifestă un interes sporit, astfel elevul are libertatea de a se implica în proiecte conform așteptărilor și intereselor lui- sport, mediu, limbi și comunicare, tradiții etc. Participând la aceste proiecte, elevii fac unele progrese în comunicarea cu semenii, li se dezvoltă competențe civice, de comunicare într-o limbă străină. Important este că elevului i se dezvoltă gândirea critică, manifestând în același timp o anumită autonomie în procesul de cunoaștere, ceea ce pe viitor îi va permite să obțină performanțe înalte la toate disciplinele incluse în programa școlară.

Parteneriatele educaționale sau cele de colaborare au și ele un rol important în procesul educațional. Acestea, fiind realizate între două sau mai multe instituții permit o implicare activă și a celorlalți factori implicați în dezvoltarea copilului-comunitatea și familia. Elevul, are posibilitate de a se manifesta în alte domenii decât cele prevăzute de curriculum-artă, dans, pictură etc. Astfel elevul este stimulat de a fi creativ, ținându-se cont de interesele și aptitudinile lui. În anul de studii 2013-2014 am participat împreună cu elevii la următoarele proiecte/parteneriate de colaborare :

- Parteneriat privind colaborarea în cadrul Sesiunii Internaționale de comunicări științifice «Experiența vîrstelor», organizat de Școala Gimnazială «Elena Doamna», Tecuci, România
- Colaborare privind implementarea programelor de educație economică și antreprenorială cu OO "Junior Achievement", Moldova
- Colaborare privind participarea la concursul de creație artistică "Dincolo de imaginație este sufletul tău", organizat de Școala Profesională Specială Craiova, România

Aceste acorduri de colaborare au contribuit la colaborarea mai strînsă elev-profesor și elev-familie-comunitate-școală. Fiind "stimulați" prin certificatele de participare sau diplomele de

performanță, elevii au devenit mai creativi în exprimare, implicându-se activ și în procesul de cercetare. De asemenea, elevii devin mai responsabili în procesul de investigare deoarece în procesul de colectare a datelor folosite li se dezvoltă competențe organizatorice, manageriale. Parteneriatele contribuie la crearea unei atmosfere de lucru constructive a tuturor celor implicați, ceea ce contribuie la realizarea scopului final.

În concluzie, atît proiectele eTwining, cît și parteneriatele educaționale oferă elevilor și cadrelor didactice posibilități de manifestare în alte materii decât cele incluse în curriculum. Elevii realizează anumite acțiuni fără a fi impuși de cineva, cadrele didactice doar oferindu-le sprijinul necesar la solicitarea acestora. Astfel , elevul se simte mai sigur în forțele proprii și se implică în alte activități de viitor cu încredere fără a fi condus sau ajutat de profesor, școală sau familie.

Bibliografie: Mara, Daniel. Educație pentru educație, Editura ALMA MATER, Sibiu, 2006 Stahl, P. H., Familia și școala - contribuții la sociologia educației, Editura Paideia, București, 2002. Vrasmas, T., Școala și educația pentru toți, Editura Miniped, București, 2004.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/rolul-proiectelor-etwining-in-dezvoltarea-personalitatii-elevului>)

Flipped classroom – o introducere și un exemplu de utilizare

De **Liliana Vezeteu**

Articolul prezintă o metodă de învățământ — *flip classroom* — care a început de curând să fie utilizată de profesori. Noutatea acestei tehnici constă în structurarea conținuturilor de bază ale unei noțiuni/ teme din programă astfel încât să poată fi parcurse de elevi și acasă, în ritmul propriu, ori de câte ori este necesar pentru a ajunge la asimilarea sau la înțelegerea lor.

Metoda "flip classroom" este o metodă modernă utilizată în educație. De obicei, aceasta presupune (re-)crearea conținuturilor în format digital, ca pagină/aplicație web sau ca videoclip online. Strategia facilitează minimalizarea timpului alocat predării și maximizarea timpului necesar interacțiunii cu elevii. "Inversarea" (*flip*) constă în faptul că "predarea" noțiunilor de bază ale unei lecții se face acasă și nu în sala de clasă. "Tema" de acasă a elevilor constă în angajarea lor motivată, cu eforturi proprii creative, în procesul cunoașterii, iar temele date clasic pentru aplicarea și consolidarea conținuturilor se efectuează în activitatea colaborativă din sala de clasă.

Elevii câștigă controlul asupra procesului de învățare prin studierea materialelor de curs în afara clasei, folosind lecturi, cursuri video pre-înregistrate (folosind tehnologia, cum ar fi Tegrity) sau emisiuni de cercetare.

Scopul principal al acestei metode este de a cultiva experiențe de învățare variate pentru cei care învață, care pot include învățarea prin colaborare, învățarea bazată pe proiect, învățare colaborativă de tip peer-learning și rezolvare de probleme.

De multe ori a fost denumită ca "activitatea școlară la domiciliu și munca la domiciliu în școală".

Avantajele folosirii acestei metode:

- reprezintă un amestec de predare directă cu învățarea de tip constructivist;
- este un mijloc de creștere a interacțiunii/"timpului de contact" între elevi și profesor;
- este o modalitate prin care elevii își asumă responsabilitatea pentru propria lor învățare;
- elevii nu rămân în urmă dacă absentează, informațiile le pot obține online;
- toți elevii sunt implicați în procesul de învățare;
- conținutul informațiilor este permanent arhivat, poate fi revizuit sau remediat oricând.

În continuare voi descrie așa cum văd eu desfășurarea unei lecții de limba și literatura română la școală — designul unei lecții de compunere care folosește metoda "flip classroom". (La grădiniță, unde lucrez eu, nu se poate folosi aceasta metodă.)

Clasa: a IV-a Tema: *Compunere după un plan de idei — "Expedițiile polare"*

Presupunând că toți copiii au acces la Internet și grupul clasei este constituit, voi încerca să-mi încep activitatea propriu-zisă. Voi folosi un curs video pre-înregistrat în care le voi prezenta copiilor tema lecției, apoi le voi prezenta o compunere model, rugându-i ca și în compunerea pe care o vor face să țină cont de câteva aspecte:

- să delimiteze părțile compunerii;
- formularea propozițiilor să fie în concordanță cu planul de idei al compunerii;
- le voi prezenta criteriile de redactare și apreciere a lucrărilor;
- să țină cont în structurarea compunerii de introducere, cuprins și încheiere.

Tot în cadrul acestui curs, le voi prezenta copiilor diferite imagini din cadrul expedițiilor polare, precum și site-uri de unde pot culege diferite informații. Elevii se vor documenta în legătură cu istoricul expedițiilor polare, resursele web identificate de elevi pe parcursul documentării vor fi incluse în compunere, sub forma referințelor bibliografice. În cadrul compunerii, elevii vor putea comenta, de asemenea, modul în care tehnologiile TIC vor influența în viitor expedițiile polare.

Aceasta reprezintă tema lor de vacanță, deci copiii vor lucra în ritm propriu. Compunerile vor fi prezentate și analizate în clasă; cea sau cele câștigătoare urmând să fie afișate pe pagina web a

școlii. Acesta va fi încărcată de către elevi, sub îndrumarea profesorului, în secțiunea "Vacanța de iarnă".

La finalul expunerii, voi preciza că vor putea lucra în mod colaborativ și în echipe formate din 2 sau 3 elevi.

De regulă, metoda mai sus prezentată se poate folosi la ciclul primar în cadrul activităților de consolidare și mai puțin în cele de predare, întrucât la acest nivel de vârstă de multe ori sunt necesare informații suplimentare pe care profesorul trebuie să le ofere pe loc.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/flipped-classroom-o-introduc-ere-si-un-exemplu-de-utilizare>)

Cultivarea simțului moral la elevi – exemple de bune practici

De **Violeta Mihaes**

În secolul XXI, schimbările survenite în societățile occidentale creează noi provocări și supun la presiuni societățile nou democratizate. Provocările sunt multiple și pentru noi, profesorii, care lucrăm cu generații de elevi și părinți, generații ce își cunosc foarte bine drepturile, dar sunt dispuse din ce în ce mai puțin să-și respecte îndatoririle. Nu vom analiza și nici enumera cauzele care au generat dezechilibrul moral al societății noastre, în schimb vom sublinia importanța educației morale în formarea noilor generații. Universul copilăriei înseamnă veselie, seninătate, de multe ori înconștientă, imaginație debordantă, credința că totul este posibil. În viziunea lor, lumea înconjurătoare este un imens parc de distracții. De ce să-i dezamăgim și să le prezentăm lumea altfel decât o văd ei? De ce să nu lăsăm deoparte prejudecățile, comoditățile și clișeele și să intrăm noi, cei mari, în lumea lor, prezentându-le conținutul curricular și formativ într-un mod inedit, care să-i încante? De câte ori nu am auzit afirmația că nu e interesant ce se predă la școală? Mulți dintre noi își amintesc zilele în care stăteam cuminiți în bănci, cu mâinile la spate și ascultam prelegerile fără sfârșit ale dascălului, răspunzând doar atunci când eram întrebați. Acesta este modelul elevului cu care suntem familiarizați, un model tradițional. Ce putem așeza în locul său?

Pentru aceasta e necesar să reinventăm criteriile învățării în școală, iar învățătorul, transformat în manager, trebuie să gestioneze situațiile de învățare prin crearea unui mediu de studiu și de formare adecvat. Elevul trebuie să devină un factor activ, implicat în propria sa formare. Aceasta este o condiție esențială prin care elevul conștientizează rolul și locul său în cadrul activităților de predare-învățare-formare și poate fi atras

în asimilarea celor transmise de către dascăl sau de către ceilalți colegi.

În lucrarea *"Educația preșcolară privită cu alți ochi"*, cercetătoarea Annabella Cant pledează pentru evitarea pedepsei la preșcolari și la școlarii mici. Nu este în totalitate de acord cu faptul că generalizarea violenței, a comportamentului egoist, violent în rândul acestei categorii de copii au ca și cauză principală influența nefastă a mass-media.

Autoarea afirmă că agresivitatea și chiar violența la care ajung unii elevi se datorează mai ales unor cauze care au acționat în cursul primilor ani de viață petrecuți în familie și instituțiile preșcolare. La această vârstă, copilul este într-un proces complex de formare din toate punctele de vedere. Experiențele și modelele pe care le are la vârsta preșcolară și școlară mică sunt decisive în formarea caracterului și personalității acestuia. Pedepsele tradiționale (pus la colț, izolarea, umilirea publică, rușinea, denigrarea, privarea, etichetarea cu buline negre etc.), aplicate în grădinițe și școli, au rezultate nule, né atenționează Annabella Kant. Cercetări recente efectuate în acest domeniu arată că pedepsele nu contribuie în mod decisiv la schimbarea pozitivă durabilă a comportamentelor nedorite, nu-și aduc contribuția la formarea factorilor declanșatori ai comportamentelor (atitudini, obișnuințe, convingeri și trăsături de caracter).

„Cea mai bună cale spre a reduce conduite nedorite este aceea de a acorda abundente întăriri pozitive pentru comportamente dorite. Pedepsele sub forma unor consecințe neplăcute pot opri conduitele negative, însă ele au de cele mai multe ori efecte secundare adverse(...) În locul pedepsirii, încearcă să-l prinzi pe copil atunci când este cuminte. Spune-i cât de mult apreciezi comportamentul și fă acest lucru frecvent și în mod consistent.” (Gina Green, 2001)

Tehnica întăririi pozitive, în concepția autoarei, este cea mai bună cale de urmat și nu se poate vorbi de întărire pozitivă, dacă nu sunt întrunite trei condiții, și anume:

- este prezentată o consecință care depinde de un anumit comportament;
- va crește repetarea unui anumit comportament;
- va crește frecvența comportamentului doar datorită faptului că a fost prezentată o consecință care depinde de acel comportament.

Prin consecință, în cazul de față, trebuie să înțelegem recompensa pe care o va primi copilul în cazul unui comportament pozitiv.

În funcție de natura lor, recompensele pot fi:

- alimentare: de preferat fructe, dar le putem oferi mai rar și bomboane, prăjituri, meniul preferat etc.;
- recompense materiale: jetoane, steluțe, puncte roșii, diplome, bilete de tombolă, fișe cu desene de colorat etc.;
- posesiuni temporare a unor obiecte: posibilitatea de a se costuma într-un personaj preferat, de a sta pe scaunul de onoare, de a se juca cu anumite jucării, de a dormi la prânz cu mascota grupei etc.;
- activități stimulatoare: excursii, jocuri, vizionarea unor

programe TV sau a unor filme, citirea poveștii preferate etc.;

- recompense sociale: îmbrățișări afectuoase, laude, zâmbete, o simplă privire care să exprime interesul, aprobarea ș.a.m.d.

E de preferat să recompensăm un anumit comportament pozitiv pe care dorim să-l formăm ori de câte ori este adoptat. După ce acesta a fost însușit, numărul întăririlor poate să scadă.

E bine să se folosească recompensele preferate de către copii, însă cele pe care le avem permanent la îndemână sunt recompensele sociale. Nu trebuie să né limităm doar la acestea, dar nici nu trebuie să exagerăm cu utilizarea celorlalte.

Ca exemple practice prin intermediul cărora reușim concretizarea, punerea în practică a aceste tehnici, putem include:

1. **Punctele de ajutor** – Pe un panou, afișați numele copiilor. De fiecare dată când observați că unul dintre ei ajută un coleg, puneți o bulină colorată (steluță) în dreptul numelui său. Când va acumula zece steluțe, va primi o diplomă. 2. **Pomul înflorit** – Prindeți pe perete sau pe un panou un pom cu numele elevului pe el. Când a făcut o faptă bună, a terminat ceea ce a avut de lucru la un anumit obiect, s-a comportat exemplar pe parcursul unei zile de școală, va avea dreptul să împodobească pomișorul său cu o floare. În scurt timp, sala de clasă se va transforma într-o livadă. Fructele le vom culege mai târziu. 3. **Carduri cu puncte** – Realizați o fișă cu un pătrat pentru fiecare zi. Copilul poate lipi o față zâmbitoare pentru fiecare zi când a fost liniștit și nu a plâns. Această metodă o putem utiliza în perioada de acomodare la grădiniță sau la școală, dar și în alte situații. Depinde de cât de inventivi suntem. 4. **Omida** – Desenați capul unei omizi pe tablă. Adăugați un segment pentru fiecare perioadă de timp în care elevii lucrează bine. Când omida a ajuns la zece segmente, clasa poate beneficia de timp liber sau de o pauză de lucru când pot desena fișe cu personaje preferate. 5. **Bilete de tombolă** – Pe terenul de joacă, elevii pot primi bilete de tombolă dacă se joacă în cooperare cu ceilalți copii, nu sunt agresivi, și adoptă o atitudine tolerantă față de toți partenerii. La sfârșitul semestrului, în timpul sărbătorilor de iarnă, a celor de Paști sau de 1 Iunie, puteți organiza, împreună cu părinții, o “Zi de tombolă” în care elevii pot câștiga premii. Iată o alternativă la eternele cadouri pe care elevii le primesc de la Moș Crăciun indiferent dacă au fost sau nu cuminiți, s-au achitat de sarcinile școlare sau nu. 6. **Graficele cumulative** – Elevul poate avea o fișă zilnică pentru părinți cu patru elemente care trebuie marcate de către profesor cu DA sau NU. Copilului i se poate stabili să atingă o medie de trei din patru DA-uri pe săptămână. Apoi elevul, nu profesorul, va marca pe un grafic numărul total de DA-uri pe care le primește într-o zi. Astfel, poate observa progresul sau regresul său și este conștient de ceea ce trebuie să remedieze.

Revenind la lucrarea Annabellei Kant, cercetătoarea propune o alternativă la pedeapsă, și anume *Zona Bună*. Ce este Zona Bună? De obicei, la grădiniță și mai nou și la școală, putem împărți spațiul clasei pe zone de interes sau zone inteligente (Teoria inteligențelor multiple). Zona Bună este una dintre aceste zone, una în plus, dar o să constatăm că are o mare eficiență. Una dintre caracteristicile acesteia este aceea că este o zonă mobilă, se poate muta dintr-un loc în altul, niciodată într-un colț

al sălii, ci într-un loc preferat de către copii. Cea mai potrivită cale este aceea de a avea un covoraș colorat vesel, de dimensiuni potrivite. Le vom spune copiilor că acest covoraș are puteri magice și îi va ajuta să devină cuminți. Copilul care a greșit va sta un anumit timp pe covoraș (nu trebuie să depășească în minute vârsta copilului), apoi va merge către profesor și va vorbi despre fapta lui. Consider că această metodă e benefică la grădiniță și în primul an al ciclului primar, chiar și în clasa I.

După vârsta de 8-9 ani, această metodă ar trebui înlocuită cu alte modalități de inducere a unui comportament moral adecvat. Etapa de vârstă 9-12 implică salturi calitative vizibile în dezvoltarea psihosocială, cognitivă și morală, deci abordările pot fi altele, cu apel la înțelegerea normelor impuse de adult și implicarea grupelor de elevi în stabilirea normelor grupului.

În lucrarea „*Noi metode și strategii pentru managementul clasei*” Jerry Olsen și Thomas W. Nielsen, subliniază și ei faptul că procesul de învățământ ar trebui să fie unul distractiv, dar sunt de acord că atunci când regulile sunt încălcate este nevoie de anumite consecințe care să facă apel la disciplină. Din păcate, spun aceștia, mulți profesori consideră că fundamentul disciplinei în clasă este reprezentat de consecințe severe. Ca să aveți un regulament al clasei pe care elevii să-l accepte și să-l respecte, puneți-vă de acord cu ei cu privire la reguli și consecințe. Autorii recomandă utilizarea de reguli scurte și clare, ca de exemplu „Nu supăra pe nimeni”. Astfel, îi putem învăța pe copii să aibă un comportament adecvat printr-o regulă cu structură negativă. Aceleași rezultate le putem obține și cu o regulă cu structură pozitivă, chiar este preferată alternarea lor în regulament. Elevii vor enunța regulile și vor stabili consecințele ce decurg din nerespectarea acestora. Trebuie să acceptăm aplicarea consecințelor propuse de elevi, dar le precizăm că în cazul când acestea nu vor funcționa, ele vor fi schimbate de către dumneavoastră sau vor fi consultați părinții.

În cazul când abaterile sunt grave sau se manifestă în mod repetat, putem apela la *Eseul de îndreptare a comportamentului*. Elevul va primi foaie pe care va scrie răspunsuri sau reflecții la următoarele întrebări, în funcție de vârsta și posibilitățile sale. Și exemplele pot continua.

Tendința didacticii actuale este de a centra activitatea educațională asupra copilului, dar educația nu trebuie să pornească de la copil, ci de la cadrul didactic. Această afirmație se verifică mai ales în cazul formării simțului moral la elevi. Nimeni nu poate să conteste faptul că ceea ce reprezintă cadrul didactic, ceea ce vede, simte și crede, personalitatea sa, caracterul său, sunt componente esențiale cu rol decisiv în formarea complexă a personalității copiilor. Profesorul trebuie să reprezinte mult mai mult decât un instrument al învățării sau un dozator al informației, „el este însuși sufletul educației”. Pasiunea cadrului didactic pentru ceea ce predă și pentru profesia în sine, este cea care, în ultimă instanță, va stârni interesul copiilor pentru ceea ce li se transmite.

Cadrul didactic deține pârghiile necesare pentru a-l implica afectiv pe elev în procesul de învățare și formare. Modalitățile sunt multiple și pot căpăta nuanțe în funcție de personalitatea cadrului didactic, a resurselor educative pe care le deține și chiar a gradului său de implicare.

Bibliografie: Cant, A. „Educația preșcolară privită cu alți ochi”, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2010 Cosmovici, A. „Psihologie

școlară”, Editura Polirom, Iași, 1998 Olsen, J., Nielsen, W. Th., „Noi metode și strategii pentru managementul clasei”, Editura Didactica Publishing House, București, 2009.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/cultivarea-simtului-moral-la-elevi>)

Tema pentru acasă, între necesitate și povară

De **Emilia-Maria Chira**

Tema pentru acasă a format în rândul elevilor, dar mai ales a părinților două tabere: una pro-temă, cea care solicită cât mai multe teme și una contra-temă, cea sătulă de teme, cea care nu are și nu dorește să-și petreacă timpul cu teme pentru acasă. Problema esențială este a modului în care profesorul gestionează tema pentru acasă, importanța pe care i-o acordă calității și cantității acesteia.

Auzim mereu în jurul nostru dezbătută problema temei pentru acasă, ba că e prea multă, ba prea puțină, ba prea grea, că li se fură copiilor copilăria etc. Deși importanța temelor pentru acasă este susținută de majoritatea părinților și a profesorilor, există voci ce sunt împotriva lucrului individual acasă. O serioasă întrebare se impune astăzi: cât de eficientă este tema pentru acasă, asigură ea o creștere a calității în pregătirea elevilor? Cât de implicați sunt părinții în efectuarea temelor pentru acasă? Cât și ce trebuie să constituie o temă pentru acasă pentru a avea efectul așteptat? Cât cerem copiilor să lucreze acasă? Care este raportul dintre activitatea în clasă și cea propusă acasă? Ce așteptăm de la elev atunci când efectuează tema: lucru independent sau implicare nemijlocită a părintelui? Or, o meditare asupra aspectelor enumerate mai sus a fiecărui cadru didactic va constitui un pas spre calitatea în managementul temelor pentru acasă.

Definite drept „sarcini încredințate elevilor de profesorii/învățătorii de la școală spre a fi îndeplinite în timpul orelor din afara școlii”, temele pentru acasă declanșează percepții și atitudini variate la elevi, părinți sau învățători: unii le supraapreciază, alții le resping, unora le produc fericire, altora suferință.

Bineînțeles că toți, învățători și părinți deopotrivă, sunt conștienți că temele pentru acasă fac parte din procesul de învățare și rolul lor este de a consolida achizițiile dobândite la școală, dar nu toți își doresc implicarea lor în acest proces.

Cei care solicită temele pentru acasă le privesc sub două aspecte: temele îmbunătățesc rezultatele școlare ale elevului și reprezintă un mod eficient de a-și petrece o mare parte din timpul de după orele de curs, „îl ține ocupat”. Acești părinți

consideră că temele pentru acasă conțin elemente învățate de elevi în ziua respectivă și sunt impuse tocmai pentru o mai bună înțelegere a noțiunilor. Aceste teme îl determină pe elev să aplice partea teoretică într-o problemă de ordin practic. Astfel partea teoretică va fi înțeleasă mai ușor și nu în mod mecanic. Rezolvarea temelor pentru acasă va conferi elevului o creștere a nivelului de inteligență aacestuia, ceea ce va duce la obținerea de rezultate mai bune la școală, dar și în viață mai târziu. Tot în acest fel copilul va căpăta mai multă încredere în modul de a raționa. Impunerea temelor pentru acasă reprezintă, de asemenea, o modalitate satisfăcătoare de a-l împiedica pe copil să se implice în alte activități care s-ar putea să nu fie benefice pentru educația lui.

În partea opusă sunt părinții care simt ei înșiși ca pe o povară tema pentru acasă, pentru care probabil copilul îi cere ajutorul. Sunt acei părinți care consideră că e de ajuns ceea ce copilul face la școală, cei care își doresc mai mult timp liber pentru ei, nu să fie nevoit să se implice în pregătirea copilului, "că doar de aia îl dau la școală".

În școlaritatea mică, dependența copilului de familie pune problema rolului pe care atitudinile părinților față de tema pentru acasă îl joacă în formarea atitudinii copilului față de școală, o atitudine negativă fiind transmisibilă și copiilor. Aceste relații evidențiază necesitatea implicării învățătorului în ameliorarea atitudinilor părinților față de tema pentru acasă, ca mijloc de influențare a relației copilului cu școala.

Momentul în care elevii trebuie să-și facă temele este acel moment care va scoate la iveală cel mai bogat repertoriu de emoții negative ale acestora. Este bine ca părinții să-i ajute să-și exprime sentimentele și abia după aceea să treacă la rezolvarea temelor propriu-zise într-o atmosferă emoțională mult mai relaxantă. Se mai constată că, pentru unii copii rezolvarea temelor nu înseamnă doar munca în sine, ci înseamnă să te pregătești în vederea rezolvării temelor, să verifici dacă totul a fost bine făcut. Unii copii sunt foarte dezorganizați. Își pierd caietele, fac tot felul de lucruri în ultimul moment, amână pentru mai târziu începerea efectuării temelor, iar când, în sfârșit, se așază la birou să-și facă temele, fie nu au la îndemână cartea sau caietul care le trebuie, fie nu le scrie stiloul, fie și-a uitat la școală ceva, ori nu știe ce are de făcut ori masa e prea înaltă, ori scaunul prea jos, îi trebuie apă sau vrea la toaletă, iar rezultatul final nu e tocmai cel așteptat. Nu e de mirare că părinții se întreabă care este problema și ce este de făcut?

În general elevii buni și foarte buni, elevii care învață la toate materiile își fac întotdeauna temele la fiecare materie și se achită de sarcini, dar aceștia sunt în genere sprijiniți și controlați în permanență de părinți. Aceștia sunt părinții care solicită învățătorului să dea copilului său mai mult de lucru, să-l scoată mai des la răspuns, să-l antreneze mereu în activități. Elevii mediocri, elevii mai comozi, cei care speculează mai mult, își fac temele singuri sau le copiază de la un coleg, părinții fiind prea ocupați ca să-i intereseze această chestiune. Când vine vorba de elevii slabi, aici intrând copiii dezinteresați, copiii cu un nivel de inteligență mai scăzut și nu în ultimul rând copii care nu sunt deloc controlați de părinți sau chiar sunt încurajați de aceștia în a se complăce în situația existentă, aici constatăm ca tema de orice fel nu este făcută decât în clasă, sub supravegherea educatorului sau foarte rar din proprie inițiativă. De aici și cele două tabere: pro și contra temelor pentru acasă, cei care solicită

și cei care se plâng că au de le făcut. Mai există un aspect al managementului temelor pentru acasă care merită evidențiat, și anume, cantitatea și calitatea temei pentru acasă.

Suntem într-o concurență continuă pentru mult, pentru asimilarea de multe cunoștințe, pentru a face multe într-o lecție. Avem impresia că volumul acoperă totul, dar, în această goană după multe, uităm de diferențiere, de profunzime, și uneori chiar de calitate.

De obicei, plasat în fața unui volum mare de teme, elevul va ignora unele dintre ele. Insuccesul este asigurat. De aceea, tema aleasă trebuie să fie de nivel mediu pentru toată clasa și pentru cei pregătiți pentru performanță școlară date teme suplimentare, de nivel mai ridicat și fără caracter de obligativitate.

Alt aspect privește refuzul copilului de a face tema pentru acasă pentru că nu o înțelege sau i se pare prea grea pentru capacitățile sale. De aceea, tema pentru acasă trebuie explicată indiferent dacă aceasta, după părerea noastră, nu este atât de dificilă. Elevii fac cunoștință imediat cu volumul de lucru, se orientează dacă au nevoie de o sursă oarecare pe care o pot lua de la biblioteca școlii, pun întrebări în clasă, dacă este cazul, învață să-și organizeze timpul. Etapa de explicare a temei este obligatorie și nu este una de alegere. Temele cu grad de dificultate prea mare pot constitui obstacole greu sau imposibil de depășit, cu efecte perverse asupra evoluției școlare și a personalității elevilor, dintre care amintim descurajarea, pierderea încrederii în sine, a interesului pentru un obiect de învățămînt sau consumul excesiv de timp în dauna altor activități ori pe seama timpului necesar pentru odihnă.

Subiectul trebuie abordat și din perspectiva tipologiei temelor pentru acasă. În funcție de obiectivele dominante vizate de învățător, temele se pot grupa în categorii, cu note similare, dar și cu efecte pozitive sau negative similare. Astfel, V. Okoni diferențiază temele:

1. care urmăresc fixarea cunoștințelor însușite în cadrul lecției și care constau în învățarea după manual sau după notițe;
2. focalizate pe dezvoltarea priceperilor și deprinderilor a căror formare a fost inițiată în orele de curs;
3. centrate pe însușirea de cunoștințe noi, care anticipă o lecție ce urmează a fi predată sau completează o lecție deja abordată;
4. mixte, reunind două sau mai multe dintre scopurile anterior anunțate.

Ultimele două sunt de dificultate mai mare și trebuie îndrumate, ghidate de învățător (la clasele mici) și nu puse în cărca părintelui. Rolul învățătorului este de a asigura coerența dintre tipul temelor pentru acasă la diverse discipline. Or, acest lucru este absolut posibil învățătorului, spre deosebire de profesorii treptelor gimnaziale, care coordonează toate temele pentru acasă.

Timpul efectiv de lucru, atât pentru temele orale cât și pentru cele scrise sau practice, să nu depășească 45 de minute, maxim o oră la cls I, o oră - o oră și jumătate la clasa a II-a, III-a și maxim două ore la clasa a IV-a. O analiză simplă ne permite să concluzionăm că elevul își pregătește temele în maxim 2 ore, după programul de școală.

Îngrijorați, nejustificat, părinții și cadrele didactice caută să completeze golul de timp. Acesta poartă de fapt denumirea de timp liber, care nu trebuie ocupată cu teme pentru acasă. Aceste momente se confundă de către învățători, care supraîncarcă elevul cu diverse teme, asigurând după părerea lor succesul sau de către părinți care vor "să-i umple timpul" pentru a nu se ocupa de activități care i-ar putea dăuna.

Așadar, timpul liber al elevilor poate fi gestionat de către părinte implicând copilul în activități sportive, în acțiuni familiale sau chiar comunitare care orientează și pregătește elevul pentru viața privată, poartă caracter de socializare, are și un rol de responsabilitate; toate acestea generate de interes și motivație. Se poate sugera activități de genul: lectură în familie, spălatul vaselor, curățarea încălțăminte, aranjarea mesei, ajutor dat celor din jur etc.

Bibliografie: 1. Drăgulănescu, N., Niculae, C., Managementul calității, Ed. Niculescu, 2000. 2. Ionescu, S., Managementul calității, Editura didactică și pedagogică, București, 2000. 3. Keen E., Tîrcă A., Cum să democratizăm școala, Ghid de management participativ, Radical, București, 1998 4. Iucu R., Managementul și gestiunea clasei de elevi, Editura Polirom, Iași, 2000

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/tema-pentru-acasa-intre-nece-sitate-si-povara>)

iTeach: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Editor: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Pagina Revistei: www.iteach.ro/experiencedidactice